

Grupno financiranje (crowdfunding) za opće dobro

Piše: Hrvoje Hafner, Crowdfunding.hr / Doniralica

[Subversive Film Festival](#) koji se ove godine održao po deveti put zbog političke je krize na kulturnoj sceni bio primoran pronaći nov izvor financiranja. Dosad financiran iz javnih izvora (Ministarstvo kulture, Grad Zagreb, HAVC), ovog puta financijsku konstrukciju pokušao je zatvoriti marketinškom kampanjom za grupno financiranje, odnosno crowdfundingom.

Što je crowdfunding?

Crowdfunding je alternativni način financiranja projekata u kojem pokretač prezentira projekt, obično kratkim videom, opisom i grafikom, tražeći mali financijski doprinos, odnosno uplatu. Osnovna premisa je da će veliki broj malih uplata u ograničenom vremenskom periodu (obično 30 dana) doseći unaprijed zacrtani i objavljeni financijski cilj. Kako bi pokretač privukao publiku odnosno građane da sudjeluju u projektu on im može ponuditi opipljive i virtualne nagrade. Cijeli proces potpuno je transparentan, a odvija se putem tzv. crowdfunding platformi specijaliziranim za ovakav način prikupljanja sredstava. Svaka uplata javno je vidljiva na stranici projekta i u svakom trenutku moguće je vidjeti koliko novca je prikupio pokretač odnosno projekt.

Uključivanje građana u kampanje solidarnosti za humanitarne aktivnosti nisu nikakva novost. Građani Hrvatske su i do sada aktivno sudjelovali u produkcijski velikim kampanjama za prikupljanje donacija osobama kojima je pomoć bila potrebna poput „Dajmo da čuju“ iz 2001. godine, „Želim život!“ iz 2006. te „Hrvatska pomaže“ iz 2014. kada je prikupljeno preko 60 milijuna kuna za pomoć stradalima u poplavama u Slavoniji. Isto tako neki su pojedinci savladali društvene mreže poput Facebooka te vlastitim naporima senzibilizirali javnost za vlastite potrebe poput [Nore Šitum](#) (2013.).

Potencijali i izazovi grupnog financiranja

Ono što crowdfunding mijenja je odnos prema ciljevima projekata. Grupno financiranje više nije rezervirano samo za humanitarne kampanje već se sada vrata otvaraju i kreativnim pojedincima da svoje projekte realiziraju tako što angažiraju vlastite zajednice odnosno ljude kojima je stalo do toga da njihovi projekti zažive. Crowdfunding platforme poput [Kickstartera](#) i [Indiegoga](#) koje su počele s radom upravo u vrijeme najveće svjetske gospodarske krize ovog stoljeća dale su šansu novim poduzetnicima koji su potencijal svojih vlastitih izuma iz tehnološke industrije poput 3D printera, pametnih satova, računalnih i društvenih igara testirali koristeći ih kao alat za istraživanje tržišta. Nije rijetkost da mali timovi „iz garaže“ prikupe desetke tisuća podržavatelja koji svojim uplatama prikupe stotine tisuća ili čak nekoliko milijuna dolara za realizaciju projekata. Dakako, više su iznimka nego pravilo.

FILANTROPIJA
OSLONAC ODRŽIVIH ZAJEDNICA

Iako dolaze uz veliku dozu transparentnosti crowdfunding platforme za sada još uvijek ne nude mogućnost praćenja realizacije projekta jednom kada je novac prikupljen. To ostaje na pokretaču koji u svakom trenutku putem platforme može komunicirati sa svim svojim podržavateljima na vrlo jednostavan način. Budući da se za ovakav način financiranja često odlučuju kreativci i poduzetnici s relativno skromnim financijskim i proizvodnim iskustvom za očekivati je da provedba projekta unatoč prikupljenom potrebnom novcu kasni. U nekim slučajevima financirani projekti bivaju čak i otkazani. Pokretači i podržavatelji u crowdfundingu sudjeluju u dobroj vjeri i povjerenju, a budući da se radi o uplatama manjeg iznosa rizik za podržavatelja je malen. Puno veći rizik snosi osoba koja pokreće projekt, a ne realizira ga jer je njegov ulog osobni kredibilitet koji ostaje izložen kritici javnosti u slučaju zlouporabe ili neuspjeha.

Hrvatske uspješnice

Svjetska istraživanja govore o nekoliko desetaka milijardi dolara prikupljenim na raznim platformama za grupno financiranje. U Hrvatskoj je do sada prema istraživanju objavljenom na blogu Crowdfunding.hr prikupljeno preko 10 milijuna kuna za različite projekte, a trend pokazuje da se sve više pojedinaca i organizacija odlučuje na ovakav način financiranja svojih aktivnosti. Neki od najuspješnijih domaćih primjera su kampanje za igru na ploči [Machina Arcana](#) u kojoj je prikupljeno milijun kuna, uređaj za mjerenje razine vitamina u tijelu [Vitastig](#) sa 600.000 kuna, računalna igra [The Red Solstice](#) sa 400.000 kuna, te Zagrebački inkubator poduzetništva i startup [Trillanium](#) s kampanjama kojima su financirani udjeli u novoosnovanim tvrtkama.

Prošle godine u jeku izbjegličke krize pokrenute su crowdfunding kampanje kojima je cilj bio pomoći rješavanju nekih od njihovih problema. Kampanja „[Lighten the load](#)“ imala je za cilj opskrbiti nosiljke za bebe za majke na tam dugačkom i iscrpljujućem putu prema zapadnoj Europi dok je kampanje „[Taste of home](#)“ usmjerena na integraciju izbjeglica u naše društvo otvaranjem restorana u kojem rade izbjeglice, a u kojem pripremaju autohtona jela iz zemalja iz kojih dolaze.

Javno financiranje javnih potreba

Da se vratimo kampanji s početka priče. Glavni narativ kampanje bio da se [Ministarstvu kulture](#) pokaže kako je publici stalo do festivala i da će se on održati unatoč dokinutom financiranju iz javnih izvora što je u neku ruku dvosjekli mač jer daje za pravo političarima u smanjivanju budžeta za javne potrebe, u kulturi ili u drugim sektorima. U Hrvatskoj smo već imali crowdfunding kampanju koja je pokrenuta da bi se [opremila školska knjižnica](#) u novo izgrađenoj osnovnoj školi u Velikom Čiču pokraj Velike Gorice što je realna javna potreba i tradicionalno se financira javnim izvorima. Dugoročno, ovakve aktivnosti mogu imati ozbiljne posljedice na financiranje javnih potreba. Mladi poduzetnici i kreativci crowdfundingom zasigurno dobivaju prijeko potreban vjetar u leđa, ali ne smijemo zaboraviti da građani porezima već sada financiraju rad državnog aparata što uključuje i brigu o javnom interesu.

Projekt provodi Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva

Europska unija

Ovaj projekt financira Europska unija, a sufinancira Ured za udruge Vlade RH

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Centar za
Građanske
Inicijative
Poreč

PUČKO OTVORENO UČILIŠTE BUJE
UNIVERSITÀ POPOLARE APERTA DI BUJE

Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost Zaklade za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva i ni na koji se način ne može se smatrati službenim stavom Europske unije niti Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.